

بسمه تعالی

معاونت آموزش
دفتر طرح و برنامه های درسی

استاندارد شغل شایستگی و آموزش

عنوان شغل

چموش دوز

گروه شغلی

صنایع دستی (چوب، فلز، سفال....)

کد ملی شغل

۸-۰۲/۳۱/۱/۱

تاریخ تدوین استاندارد :

مدت اعتبار استاندارد : از تاریخ ۹۰/۹/۱

تا تاریخ ۹۵/۹/۱

نظارت بر تدوین محتوا و تصویب : دفتر طرح و برنامه های درسی

کد ملی شناسایی شغل : ۸-۰۲/۳۱/۱/۱

اعضاء کمیسیون تخصصی برنامه ریزی درسی رشته صنایع دستی (چوب، فلز، سفال و)
- فاطمه عرفانی کارشناس ارشد صنایع دستی - رئیس اداره آموزش معاونت صنایع دستی سازمان میراث فرهنگی
- صدیقه رضاخواه : کارشناس مسئول گروه صنایع دستی و هنر

حوزه های حرفه ای و تخصصی همکار برای تدوین استاندارد شغل و آموزش:
- دفتر طرح و برنامه های درسی
-

فرآیند اصلاح و بازنگری :
-
-

آدرس دفتر طرح و برنامه های درسی

تهران - خیابان آزادی ، خیابان خوش شمالی ، نبش خیابان نصرت ، ساختمان شماره ۲ ، سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور ،

شماره ۲۵۹

تلفن ۶۶۵۶۹۹۰۰ - ۹

دورنگار

۶۶۹۴۴۱۱۷

آدرس الکترونیکی : Barnamehdarci @ yahoo.com

تهیه کنندگان استاندارد شغل / شایستگی

ردیف	نام و نام خانوادگی	آخرین مدرک تحصیلی	رشته تحصیلی	شغل و سمت	سابقه کار مرتبط	آدرس ، تلفن و ایمیل
۱	سولماز نادریان	لیسانس	صنایع دستی	شرکت تعاونی هنرهای دستی	۱۵ سال	تلفن ثابت : تلفن همراه : ایمیل : آدرس :
۲	سایما سادات مطهریان	لیسانس	صنایع دستی	سازمان صنایع دستی	۸ سال	تلفن ثابت : تلفن همراه : ایمیل : آدرس :
۳	فاطمه عرفانی	لیسانس	صنایع دستی	سازمان صنایع دستی	۲۱ سال	تلفن ثابت : تلفن همراه : ایمیل : آدرس :
۴	خورشید ولی شریف آباد	دیپلم	صنایع دستی	سازمان صنایع دستی	۲۰ سال	تلفن ثابت : تلفن همراه : ایمیل : آدرس :
۵	صدیقه رضاخواه	لیسانس	شیمی	مسئول گروه صنایع دستی و هنر	۲۰ سال	تلفن ثابت : تلفن همراه : ایمیل : آدرس :

تعاریف :

استاندارد شغل :

مشخصات شایستگی ها و توانمندی های مورد نیاز برای عملکرد موثر در محیط کار را گویند در بعضی از موارد استاندارد حرفه ای نیز گفته می شود .

استاندارد آموزش :

نقشه ی یادگیری برای رسیدن به شایستگی های موجود در استاندارد شغل .

نام یک شغل :

به مجموعه ای از وظایف و توانمندی های خاص که از یک شخص در سطح مورد نظر انتظار می رود اطلاق می شود .

شرح شغل :

بیانیه ای شامل مهم ترین عناصر یک شغل از قبیل جایگاه یا عنوان شغل ، کارها ارتباط شغل با مشاغل دیگر در یک حوزه شغلی ، مسئولیت ها ، شرایط کاری و استاندارد عملکرد مورد نیاز شغل .

طول دوره آموزش :

حداقل زمان و جلسات مورد نیاز برای رسیدن به یک استاندارد آموزشی .

ویژگی کارآموز ورودی :

حداقل شایستگی ها و توانایی هایی که از یک کارآموز در هنگام ورود به دوره آموزش انتظار می رود .

کارورزی:

کارورزی صرفاً در مشاغلی است که بعد از آموزش نظری یا همگام با آن آموزش عملی به صورت محدود یا با ماکت صورت می گیرد و ضرورت دارد که در آن مشاغل خاص محیط واقعی برای مدتی تعریف شده تجربه شود.(مانند آموزش یک شایستگی که فرد در محل آموزش به صورت تئوریک یا با استفاده از عکس می آموزد و ضرورت دارد مدتی در یک مکان واقعی آموزش عملی ببیند و شامل بسیاری از مشاغل نمی گردد.)

ارزشیابی :

فرآیند جمع آوری شواهد و قضاوت در مورد آنکه یک شایستگی بدست آمده است یا خیر ، که شامل سه بخش عملی ، کتبی عملی و اخلاق حرفه ای خواهد بود .

صلاحیت حرفه ای مربیان :

حداقل توانمندی های آموزشی و حرفه ای که از مربیان دوره آموزش استاندارد انتظار می رود .

شایستگی :

توانایی انجام کار در محیط ها و شرایط گوناگون به طور موثر و کارا برابر استاندارد .

دانش :

حداقل مجموعه ای از معلومات نظری و توانمندی های ذهنی لازم برای رسیدن به یک شایستگی یا توانایی . که می تواند شامل علوم پایه (ریاضی ، فیزیک ، شیمی ، زیست شناسی) ، تکنولوژی و زبان فنی باشد .

مهارت :

حداقل هماهنگی بین ذهن و جسم برای رسیدن به یک توانمندی یا شایستگی . معمولاً به مهارت های عملی ارجاع می شود .

نگرش :

مجموعه ای از رفتارهای عاطفی که برای شایستگی در یک کار مورد نیاز است و شامل مهارت های غیر فنی و اخلاق حرفه ای می باشد .

ایمنی :

مواردی است که عدم یا انجام ندادن صحیح آن موجب بروز حوادث و خطرات در محیط کار می شود .

توجهات زیست محیطی :

ملاحظات است که در هر شغل باید رعایت و عمل شود که کمترین آسیب به محیط زیست وارد گردد.

نام شغل :
چמוש دوز
شرح شغل :
چמוש دوزی یکی از مشاغل مربوط به صنایع دستی است که شایستگی هایی از قبیل: برشکاری چرم به صورت یکپارچه، نازک کردن و کوبیدن چرم، تهیه قیطان های چرمی، دوخت دهانه ی چמוש و پشتی آن، مغزی خواباندن لبه ی دهانه ی چמוש، ایجاد طرح و نقش و تزئینات چמוש، قالب کشی می باشد چسباندن آستر به قسمتهای مختلف چמוש، تکمیل چמוש، روش نگهداری، شستشو و بسته بندی و با مشاغل دباغی و کفاشی در ارتباط می باشد.
ویژگی های کارآموز ورودی :
حداقل میزان تحصیلات : پایان دوره راهنمایی حداقل توانایی جسمی : سلامت کامل جسمانی و روانی مهارت های پیش نیاز این استاندارد : ندارد
طول دوره آموزش :
طول دوره آموزش : ۶۴ ساعت - زمان آموزش نظری : ۱۹ ساعت - زمان آموزش عملی : ۴۵ ساعت - کارورزی : ساعت - زمان پروژه : ساعت
بودجه بندی ارزشیابی (به درصد)
- آزمون نظری : ۲۵٪ - آزمون عملی : ۶۵٪ - اخلاق حرفه ای : ۱۰٪
صلاحیت های حرفه ای مربیان :
-لیسانس صنایع دستی با گرایش چرم با ۲ سال سابقه کار -فوق دیپلم صنایع دستی با گرایش چرم با ۴ سال سابقه کار -دیپلم یا استاد کار با ۸ سال سابقه کار

*** تعریف دقیق استاندارد (اصطلاحی) :**

چמוש پای پوشی است مختص شهر ماسوله در گیلان با رویه و زیره از چرم و منگوله تزئینی در روی آن

*** اصطلاح انگلیسی استاندارد (و اصطلاحات مشابه جهانی) :**

Shifting embroidered (chamoosh duzi)

*** مهم ترین استانداردها و رشته های مرتبط با این استاندارد :**

چاروق دوز

*** جایگاه استاندارد شغلی از جهت آسیب شناسی و سطح سختی کار :**

- الف : جزو مشاغل عادی و کم آسیب طبق سند و مرجع
- ب : جزو مشاغل نسبتاً سخت طبق سند و مرجع
- ج : جزو مشاغل سخت و زیان آور طبق سند و مرجع
- د : نیاز به استعلام از وزارت کار

استاندارد شغل / شایستگی^۱

- شایستگی ها / کارها^۲

ردیف	عناوین
۱	برشکاری چرم به صورت یکپارچه
۲	نازک کردن و کوبیدن چرم
۳	تهیه قیطان های چرمی
۴	دوخت دهانه ی چموش و پشتی آن
۵	مغزی خواباندن لبه ی دهانه ی چموش
۶	ایجاد طرح و نقش و تزئینات چموش
۷	قالب کشی و چسباندن آستر به قسمتهای مختلف چموش
۸	تکمیل چموش
۹	نگهداری، شستشو و بسته بندی و بازاریابی
۱۰	
۱۱	
۱۲	

^۱. Occupational / Competency Standard

^۲. Competency / task

	زمان آموزش			عنوان: برشکاری چرم به صورت یکپارچه
	جمع	عملی	نظری	
	۸	۴	۴	
تجهیزات، ابزار، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش، مهارت، نگرش، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
۱- چرم گاو دباغی شده ۲- چرم دباغی نشده ۳- پوست بز ۴- ظرف آب ۵- گازن یا گزن ۶- قیچی ۷- ماسک ۸- دستکش ۹- لباس کار				دانش: - چرم و پوست، انواع و کاربرد آن - ابزار و وسایل برش چرم - پیشگیری از ضایعات - عیوب کار برش و نحوه جلوگیری از آن (کجی برش، خرابی برش، دورنگ بودن کار برش)
			۱	مهارت: - خیساندن چرم - برش چرم در اندازه های مختلف (سایز بندی) - برش نوک چرم
			۱	
			۱	
			۱	نگرش: - انتخاب چرم مرغوب و مقرون به صرفه - توجه به برش ها با توجه به سایزهای روتین بازار
		۱		
		۲		
			۱	ایمنی و بهداشت: - رعایت اصول ارگونومی - استفاده از دستکش و ماسک و لباس کار - تهویه مناسب در محیط کار
			توجهات زیست محیطی: - جمع آوری ضایعات کار جهت استفاده برای تولیدات دیگر چرم - جلوگیری از پرت چرم	

استاندارد آموزش
- برگه‌ی تحلیل آموزشی

	زمان آموزش			عنوان: نازک کردن و کوبیدن چرم
	جمع	عملی	نظری	
	۵	۳	۲	
تجهیزات، ابزار، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش، مهارت، نگرش، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
۱- شفره				دانش:
۲- چرم کوب			۱	- ابزار و وسایل نازک کردن و کوبیدن چرم و کاربرد آنها
۳- مشته				
۴- سندان			۱	- نحوه خشک نمودن چرم و مدت زمان لازم برای آن
۵- چوب ساب				
۶- ماسک				مهارت:
۷- لباس کار		۱		- نازک کردن چرم
۸- دستکش		۱		- کوبیدن و صاف کردن چرم و کاربرد آن در چموش
		۱		- صیقل زدن چرم با چوب ساب
	نگرش:			
	ایمنی و بهداشت:			
	- تهیه مناسب در محیط کار			
	- استفاده از دستکش، ماسک و لباس کار			
	- پساب			
	توجهات زیست محیطی:			
	-			

	زمان آموزش			عنوان: تهیه قیطان های چرمی
	نظری	عملی	جمع	
	۱	۱	۲	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
۱- چرم ۲- گزن ۳- تیغه				دانش:
			۰/۵	- ابزارهای تهیه قیطان
			۰/۵	- نحوه خط کشی و بریدن قیطان به صورت یکنواخت
				مهارت:
		۰/۵		- برش چرم به صورت نوارهای باریک (قیطان)
		۰/۵		- یک دست نمودن ضخامت چرم به منظور تهیه قیطان های یک دست (ضخامت سان)
				نگرش:
				- توجه به برش قیطان با حداقل ضایعات (یا استفاده از کناره ها)
				ایمنی و بهداشت:
				- رعایت نکات ایمنی هنگام کار با تیغه و گازن
			توجهات زیست محیطی:	
			- سعی در به حداقل رساندن ضایعات چرم	

استاندارد آموزش
- برگه‌ی تحلیل آموزشی

	زمان آموزش			عنوان : دوخت دهانه ی چموش و پستی آن
	جمع	عملی	نظری	
	۸	۷	۱	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
۱- انواع سوزن ۲- قیچی ۳- قیطانهای چرمی ۴- تکه چرم به عنوان انگستانه				دانش :
			۰/۵	- ابزارهای مورد استفاده به منظور دوخت
			۰/۵	- معرفی روشهای مختلف دوخت چموش
				مهارت :
		۱		- ایجاد سوراخهایی بر لبه ی دهانه ی کفش
		۲		- دوخت دهانه ی چموش به وسیله قیطان چرمی
		۲		- جمع کردن دهانه ی چموش از سوراخها بر مچ پا
		۲		- ایجاد درزها یکی بر رویه ی چموش و دیگری در پشت آن در محل پشت پا
				نگرش :
				- دقت در هم اندازه درآوردن ۲ النگه چموش
			ایمنی و بهداشت :	
			- توجه به وجود نور کافی در محیط	
			- رعایت نکات ایمنی هنگام کار با سوزن	
			توجهات زیست محیطی :	
			-	

استاندارد آموزش
- برگه‌ی تحلیل آموزشی

	زمان آموزش			عنوان : مغزی خواباندن لبه ی دهانه ی چموش
	جمع	عملی	نظری	
	۵	۴	۱	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
۱- مغزی ۲- نخها ۳- سوزن ۴- قیچی				دانش :
			۰/۵	- خواباندن انواع مغزی
			۰/۵	- انواع نخهای مورد استفاده در دوخت چموش
				مهارت :
		۲		- مغزی خواباندن بر روی لبه ی دهانه ی چموش از یک پهلو تا پهلو دیگر
		۲		- دوختن لبه ی دهانه ی چموش از پهلوئی تا پهلوئی دیگر
				نگرش :
				- از بین بردن تیزی بُرش لبه ی چموش
				ایمنی و بهداشت :
				- رعایت نکات ایمنی هنگام کار با سوزن
			توجهات زیست محیطی :	

	زمان آموزش			عنوان : ایجاد طرح و نقش و تزئینات چموش
	جمع	عملی	نظری	
	۱۵	۱۳	۲	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
۱- چرم های رنگی ۲- نخ قالی بافی (چله) ۳- کاموای رنگی ۴- بند و تسمه ۵- سوزن ۶- قیچی ۷- دستکش ۸- لباس کار				دانش :
			۰/۵	- ملزومات تزئین چموش
			۰/۵	- انواع رنگهای مورد استفاده در چموش
			۱	- نقوش مورد استفاده در چموش
				مهارت :
		۲		- طرح کلی نوک عقابی و برگشته (برخی از آنها دارای گل نوک می باشند)
		۳		- تنوع رنگ چرم در چموش (قرمز معمولاً پوست اناز)، سبز، سفید، استخوانی، قرمز قهوه ای)
		۴		- تنوع نقش در چموش (گل اباتر، مهتابی، شتر گردن، مجمع قراق، گل بچه، خزلی (شیرازه دوزی))
		۲		- اضافه نمودن بند و تسمه به منظور پیچیدن به ساق پا
		۲		- مدل بدون بند و تسمه (پا تاوه)
	نگرش :			
	- زیبایی و تنوع کار، تفاوت در مدل زنانه و مردانه			
	ایمنی و بهداشت :			
	- دقت در هنگام رنگ آمیزی چرم			
	- استفاده از دستکش			
	توجهات زیست محیطی :			
	-			

	زمان آموزش			عنوان : قالب کشی و چسباندن آستر به قسمت‌های مختلف چموش
	جمع	عملی	نظری	
	۱۱	۷	۴	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
۱- قالب‌های چوبی ۲- چسب ۳- سریش ۴- آستر (چرم، جیر، پارچه ای) ۵- الگوهای مقوای ۶- موم عسل ۷- قیچی				دانش :
			۱	- ابزار قالب کشی چموش
			۱	- نحوه تهیه سریش
			۱	- ابزار و وسایل چسب کاری
			۱	- انواع آستر (چرم، جیر، پارچه ای)
				مهارت :
		۲		- قالب کشیدن چموش
		۱		- مقوا گذاشتن داخل چموش
		۱		- تهیه چسب
		۳		- چسباندن آستر به قسمت‌های مختلف
			نگرش :	
			- استحکام بخشیدن به چموش	
			ایمنی و بهداشت :	
			- استفاده از دستکش ماسک و لباس کار به هنگام کار با چسبها	
			توجهات زیست محیطی :	

استاندارد آموزش
- برگه‌ی تحلیل آموزشی

	زمان آموزش			عنوان : تکمیل چموش
	جمع	عملی	نظری	
	۶	۴	۲	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
۱- ابزار پرداخت				دانش :
			۱	- شماره بندی انواع چموش
			۱	- ابزار پرداخت نمودن
				مهارت :
		۱		- درآوردن چموش از قالب
		۲		- جمع کردن، پرداخت و تمیز نمودن اضافات
		۱		- شماره بندی از نظر سایز
				نگرش :
				- توجه به زیبایی و تمیزی کار
			ایمنی و بهداشت :	
			- استفاده از لباس کار	
			توجهات زیست محیطی :	

	زمان آموزش			عنوان : نگهداری، شستشو و بسته بندی و بازاریابی
	نظری	عملی	جمع	
	۲	۲	۴	
تجهیزات، ابزار، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش، مهارت، نگرش، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
۱- وازلین				دانش :
۲- استون			۱	- مواد مورد استفاده برای تمیز کردن
۳- شیر و تربانتین			۱	- وسایل و مواد مورد استفاده در بسته بندی
۴- واکس بی رنگ				مهارت :
۵- برس نرم		۰/۵		- چرب کردن کفش با مواد نرم کننده به منظور برگرداندن چربی به چرم و نرم شدن کفش
۶- جعبه های مناسب جهت بسته بندی		۰/۵		- نگهداری چموش درجایی با دمای اتاق و جلوگیری از گرم شدن آنها به دلیل آنکه جمع می شوند
		۰/۵		- جلوگیری از خیس یا مرطوب شدن آنها به دلیل آنکه باعث بوی نامطبوع، رشد باکتری و کپک می شود
		۰/۵		- ساخت جعبه های مناسب و نحوه بسته بندی
				نگرش :
				- دوام بیشتر و نرمی کفش
				- جلوگیری از رشد باکتریها
				ایمنی و بهداشت :
				- استفاده از دستکش و ماسک
				توجهات زیست محیطی :

- برگه استاندارد تجهیزات

ردیف	نام	مشخصات فنی و دقیق	تعداد	توضیحات
۱	صندلی		۱۵ عدد	
۲	میز کارگاهی		۵ عدد	
۳	کمد کارآموز		۲ عدد	
۴	تخته وایت برد		۱ عدد	
۵	کپسول آتش نشانی		۱ عدد	
۶	جعبه کمک‌های اولیه		۱ عدد	

توجه :

- تجهیزات برای یک کارگاه به ظرفیت ۱۵ نفر در نظر گرفته شود .

- برگه استاندارد مواد

ردیف	نام	مشخصات فنی و دقیق	تعداد	توضیحات
۱	چرم گاو دباغی شده		۵۰ کیلوگرم	
	قیطانهای چرمی		۱۵ کیلوگرم	
	تکه چرم به عنوان انگشتانه			
	مغزی		۱۵ بسته	
	نخ قالی بافی (چله)		۱۵ دوک	
	کاموای رنگی		۱۵ دوک	
	بند و تسمه		۱۵ بند	
	چسب		۱۵ لیتر	
	سریش		۵ کیلوگرم	
	آستر (چرم، جیر، پارچه ای)		۵۰ کیلوگرم	
	الگوهای مقوای		۱۵ عدد	
	موم عسل		۲ کیلوگرم	
	وازلین		۱۵ عدد	
	استون		۵ عدد	
	شیر و ترابانتین		۵ عدد	
	واکس بی رنگ		۵ عدد	
	جعبه های مناسب		۱۵ عدد	

توجه :

- مواد به ازاء یک نفر کارآموز محاسبه شود .

- برگه استاندارد ابزار

ردیف	نام	مشخصات فنی و دقیق	تعداد	توضیحات
۱	ظرف آب		۱۵ عدد	
	گازن یا گزن		۵ عدد	
	شفره		۵ عدد	
	چرم کوب		۵ عدد	
	مشته		۵ عدد	
	سندان		۳ عدد	
	چوبساب		۵ عدد	
	انواع سوزن		۱۵ عدد	
	قیچی		۵ عدد	
	قالبه‌های چوبی		۵ سری	
	برس نرم		۳ عدد	

توجه :

- ابزار به ازا هر سه نفر محاسبه شود .

- منابع و نرم افزار های آموزشی (اصلی مورد استفاده در تدوین و آموزش استاندارد)

ردیف	عنوان منبع یا نرم افزار	مؤلف	مترجم	سال نشر	محل نشر	ناشر یا تولید کننده
۱	کتاب پوشاک ایلها، چادر نشینان و روستائیان ایران	جلیل ضیاء پور		۱۳۴۷	تهران	انتشارات وزارت فرهنگ و هنر

- سایر منابع و محتواهای آموزشی (پیشنهادی گروه تدوین استاندارد) علاوه بر منابع اصلی

ردیف	نام کتاب یا جزوه	سال نشر	مؤلف / مؤلفین	مترجم / مترجمین	محل نشر	ناشر	توضیحات

فهرست سایت های قابل استفاده در آموزش استاندارد

1. ندارد
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.